

Głos Akademicki

rok XVIII, nr 57

ISSN 1732-4564

marzec 2011

Pismo środowiskowe Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach

Feniks – długofalowy program odbudowy, popularyzacji i wspomagania fizyki w szkołach. Realizowany jest przez Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Rzeszowski i Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Spis treści

Wydarzyło się...	3
Włodzimierz Lech Goriszowski (wspomnienie)	5
Pożegnanie Pani Profesor Danuty Kopertowskiej	6
Atomowy Autobus zaparkował w auli uniwersytetu	7
Gość z Italii	7
Święto liczby π	8
Stypendia ministra nauki i szkolnictwa wyższego	9
Paleta pełna barw	10
Umowa o współpracy z GUS	11
Uniwersyteckie Centrum Wsparcia i Rehabilitacji	12
Projekty skierowane do studentów	15
Feniks	16
Koncert noworoczny	19
Wystawa w krakowskiej galerii – Władysław Szczepański	20
Olimpiada Chemiczna	21
Smak śnieżnego puchu	22

„Głos Akademicki” – pismo środowiskowe

Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach

Redaguje Kolegium

Redaktor naczelny: Ryszard Biskup

Autorzy zdjęć: Ryszard Biskup, Piotr Jędrzejewicz, Tomasz Błaszkievicz, Marcin Kmiecik i archiwum

Adres redakcji: ul. Żeromskiego 5, Kielce, tel. 41-344-20-11, 604-252-676, 509-711-498

www.ujk.edu.pl, e-mail: rzecznik@pu.kielce.pl

Druk: Poligrafia Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego, tel. 41-349-72-36

Wydarzyło się...

Mimo kapryśnej aury, przy gęstym padającym śniegu i siarczystym mrozie, na ostatniej kondygnacji budynku nazywanego umownie B Prim zawieszono wiechę. Oznacza to, że realizowane przez spółkę Pol-Aqua roboty weszły w stan surowy zamknięty. W budynku, który powinien zostać przekazany do użytku w sierpniu przyszłego roku, mieścić się będą sale dydaktyczne, aule wykładowe, laboratoria. Wiechę przy pomocy specjalistycznej zwyczki zawiesili wicekanclerz UJK Janusz Siwiec i kierownik realizacji projektu ze spółki Pol-Aqua Marek Pańszczyk.

JM rektor prof dr hab. Regina Renz podpisała z marszałkiem województwa świętokrzyskiego Adamem Jarubasem preumowy dotyczące finansowania trzech realizowanych przez UJK projektów: budowy Centrum Przedsiębiorczości i Biznesu w ramach rozbudowy Wydziału Zarządzania i Administracji, modernizacji i wyposażenia bazy dydaktycznej Instytutu Sztuk Pięknych „Artis” oraz modernizacji i wyposażenia infrastruktury dydaktycznej Wydziału Nauk o Zdrowiu dla kształcenia kadr medycznych „Medic”.

W Instytucie Fizyki Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego obroniony został kolejny doktorat. Dysertacja Magdaleny Kamińskiej „Rekombinacja dysocjatywna wybranych, wieloatomowych jonów molekularnych o znaczeniu astrofizycznym” – (promotor prof. dr hab. Jacek Semaniak), została bardzo wysoko oceniona oraz wskazana przez recenzentów i komisję do wyróżnienia. W publicznej obronie uczestniczyli nie tylko – co stało się dobrym zwyczajem – pracownicy instytutu, ale także rodzice doktorantki.

Wybitna artystka, znana współczesna malarka, autorka licznych, wysoko cenionych przez publiczność i krytykę wystaw swojej twórczości, prodziekan Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego Małgorzata Bielecka odebrała w Pałacu Prezydenckim w Warszawie nominację na profesora.

W auli Wydziału Zarządzania i Administracji odbyła się prowadzona przez prorektora do spraw dydaktycznych i studenckich prof. Janusza Króla konferencja promująca realizację projektu edu-Progres Uniwersytet – Staże – Praca. Studenci dyskutowali przede wszystkim o możliwościach aktywnego poszukiwania pracy, korzyściach wynikających z aktywności społecznej. O nowatorskim programie stażów zawodowych mówili współpracujący z uczelnią kieleccy przedsiębiorcy.

Z głębokim żalem pożegnaliśmy

śp.
prof. **Włodzimierza Lecha**
Goriszowskiego

Rodzinie Zmarłego składamy wyrazy serdecznego współczucia

***Rektor, Senat, studenci i przyjaciele oraz cała społeczność akademicka
Filii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Piotrkowie Trybunalskim***

Z wielkim bólem i niewysłowionym smutkiem przyjęliśmy wiadomość
o niespodziewanej śmierci

prof.
Danuty Kopertowskiej

wybitnej uczonej, cenionego pracownika naukowego,
autorki wielu fundamentalnych prac z zakresu toponimii

***Rektor, Senat, doktoranci, byli studenci oraz cała społeczność akademicka
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach***

Włodzimierz Lech Goriszowski

1928 – 2010 – nauczycielska osobowość, pedagog, wnikliwy badacz, wrażliwy i życzliwy wobec ludzi

W listopadowy, późnojesienny dzień na cmentarzu w Piotrkowie Trybunalskim pożegnaliśmy Włodzimierza Goriszowskiego, doktora habilitowanego nauk pedagogicznych, profesora w kilku polskich uczelniach, byłego dziekana i prorektora Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, przez wiele lat kierującego jej Filią w Piotrkowie Trybunalskim. Osobowość niebywale bogata, zarówno jako uczony, badacz różnych obszarów edukacyjnej rzeczywistości i mechanizmów funkcjonowania instytucji oświatowych oraz różnych społecznych problemów naszego polskiego szkolnictwa od lat 50. XX wieku do czasów współczesnych, a przede wszystkim człowiek, który obdarzał wszystkich swoim ciepłem, aprobatą i niewyczerpaną życzliwością.

Włodzimierz Goriszowski darzył nas tym, co miał w sobie w całym bogactwie: niezawodną przyjaźnią, wsparciem w każdej sytuacji, głęboką wiedzą i szczególnym darem dostrzegania spraw społecznie ważnych, problemów koniecznych do rozwiązania w teorii i praktyce pedagogicznej. Jego obecność w polskiej pedagogice drugiej połowy XX wieku jest charakterystyczna i trwała, zawarta w kilkudziesięciu książkach, w kilkuset rozprawach, artykułach naukowych i popularnonaukowych oraz referatach zamieszczonych w wydawnictwach zbiorowych i czasopismach. Ogromnie pracowity, rzetelny, zdyscyplinowany zarówno w pracy naukowo-badawczej jak i dydaktycznej. Swoją rozległą wiedzę i talenty organizatorskie wykorzystał szczerze jako opiekun naukowy, recenzent i promotor w ponad 30 pozytywnie zakończonych przewodach doktorskich i habilitacyjnych. Był twórczy i aktywny naukowo do ostatnich dni swojego życia, które zakończyło się nagle i w chwili, gdy miał przed sobą jeszcze wiele zadań i coraz więcej do dawania innym. Zakończyła się Jego ustawiczna podróż między Kielcami, Piotrkowem, Katowicami, Warszawą i Łodzią, pozostawił dokonania naukowe, które są trwalsze niż ludzkie życie.

Droga zawodowa Profesora była wielostronna i bogata w swych doświadczeniach. Rozpoczął ją ponad 60 lat temu jako nauczyciel jednej ze szkół w powiecie czę-

stochowskim. Następnie pełnił powinności nauczycielskie na stanowisku kierownika szkoły, podinspektora i starszego wizytatora w Kuratorium Okręgu Szkolnego w Katowicach. Był nie tylko nauczycielem, ale już wówczas baczny obserwator i badaczem problemów pedagogicznych, które zebrał w rozprawie doktorskiej na temat czytelnictwa literatury popularnonaukowej, wykonanej pod kierunkiem znanego krakowskiego profesora Stefana Baścika. Tytuł naukowy doktora uzyskał w 1968 roku, doktora habilitowanego w 1972 roku. W tym czasie miał już poważny dorobek naukowy w problematyce czytelnictwa dzieci i młodzieży, bibliotek oraz funkcji edukacyjnej i kulturowej książki. Tej problematyce poświęcił w swojej działalności naukowej wiele miejsca, a Jego publikacje przyjęte zostały z uznaniem w świecie naukowym i wśród praktyków nauczycieli i bibliotekarzy. Jako pracownik Uniwersytetu Śląskiego, a od 1971 roku pełniąc odpowiedzialne obowiązki prorektora Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, podjął rozległe badania nad problematyką organizacji i zarządzania w oświacie, wzbogacając jej podstawy teoretyczne o wiele cenionych w Polsce własnych przemyśleń, oryginalnych koncepcji, analiz i interpretacji, które zostały przedstawione w kilku książkach i wielu artykułach znanych w Polsce i za granicą oraz z licznych referatach prezentowanych na konferencjach naukowych.

Należał do nielicznego grona współtwórców naukowych podstaw kierowania i zarządzania w szkolnictwie. Badania na ten temat szczególnie intensywnie realizował w latach 1980 – 1985, gdy kierował Katedrą Organizacji Oświaty, pełniąc równocześnie funkcję prodziekana na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego i później już jako pracownik Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, która wkrótce została przekształcona w Akademię Świętokrzyską. Profesor zalicza się do stosunkowo nielicznego grona badaczy zagadnień organizacji i zarządzania szkolnictwem, których prace znalazły odbiorców w środowiskach naukowych za granicą. Był też niestrudzonym popularyzatorem swoich koncepcji i inicjatorem wielokierunkowej współpracy ze śro-

dowiskami akademickimi Warszawy, Poznania, Gdańska, Lublina.

Stosunkowo mniej znana jest działalność naukowa Profesora Włodzimierza Goriszowskiego na obszarze teorii i metodyki wychowania estetycznego, była wynikiem Jego osobistych zainteresowań i pasji. Liczne artykuły obejmujące problematykę teorii i metodyki wychowania estetycznego publikowane w różnych krajowych i zagranicznych pismach pedagogicznych dowodzą Jego szerokich zainteresowań tą ważną dyscypliną pedagogiczną. Był promotorem kilku rozpraw doktorskich z tego zakresu. Jego wkład w tę problematykę wysoko cenili tej miary uczeni polscy i specjaliści jak prof. Bogdan Suchodolski, prof. Irena Wojnar i prof. Irena Przychodzińska.

Cały dorobek naukowy Profesora Goriszowskiego obejmuje ponad 400 pozycji. Jego osiągnięcia naukowe w znacznym stopniu wzbogacają publikacje wydane za granicą: w języku słowackim 25 pozycji, w języku niemieckim 17 pozycji, w języku angielskim 16 pozycji, w innych językach 5 pozycji, wśród w nich 2 samodzielne książki. W ostatnich latach swojego życia pracował z pełną intensywnością, bo w tym widział swoje naukowe i nauczycielskie powołanie. Ostatnio jako dziekan i profesor w Wyższej Szkole Pedagogicznej TWP w Warszawie. Jednak, jak mawiał, przede wszystkim tu w Kielcach i Piotrkowie miał wielu przyjaciół, z którymi przeszedł długi odcinek swojej życiowej drogi, ważny ze względów osobistych, rodzinnych i zawodowych, a wszelkie doświadczenia z tego okresu przyjmował z wrodzonym optymizmem.

Włodzimierz Goriszowski to naukowiec otwarty na świat, który go otaczał. Postrzegał zmiany, poddawał modyfikacji swój warsztat badawczy i podejmował stale nowe „wyzwania” naukowe. Dostrzegał też, i może przede wszystkim, codzienność w jej wszystkich wymiarach, z pozycji swoich uczniów, studentów, magistrów i doktorantów, współpracowników i współpartnerów dyskursów naukowych. Był zawsze tym, który miał czas, aby wysłuchać, poradzić, po przyjacielsku uściśnąć.

Bardzo nam Ciebie brakuje Włodku.
Zdzisław Ratajek
Henryk Cudak

Pożegnanie Pani Profesor Danuty Kopertowskiej

Z żalem i bólem pożegnaliśmy naszą koleżankę, wybitną polonistkę-językoznawczynię Panią Profesor Danutę Kopertowską. Urodzona w 1935 roku w Lublińcu na Śląsku, przez całe naukowe życie związana była z Krakowem, w którym ukończyła studia i zrobiła doktorat, z Katowicami, gdzie się habilitowała, i z Kielcami, w których pracowała jako nauczyciel akademicki. Była językoznawcą zasłużonym dla regionu świętokrzyskiego i znanym oraz cenionym we wszystkich ośrodkach naukowych w kraju. Utożsamiano ją głównie z badaniami onomastycznymi, jednakowoż trzeba zaznaczyć, że była również historykiem języka, zajmowała się leksykologią i leksykografią, stylistyką i opisem polszczyzny także z synchronicznego punktu widzenia.

Jej osiągnięcia w dziedzinie onomastyki są imponujące – swymi opracowaniami zagospodarowała większość obszarów tej dyscypliny: antroponimie, toponimie, hydronimie, chrematonimie. W zakresie toponimii zarysowała sobie ambitny plan opracowania w trzech częściach nazewnictwa miejscowego Kielecczyny, województwa radomskiego oraz nazewnictwa obiektów fi-

zjograficznych tych województw. Ostatniego zamierzenia nie zdążyła zrealizować. Badania te prowadzą już studenci i doktoranci zainspirowani Jej pomyśłami.

Dwie prace toponimiczne są monumentalnymi monografiami nazewnictwami, obejmującymi nazwy miejscowości oraz urbonimy zarówno oficjalne jak i nieoficjalne¹. Należy dodać, że pierwsza z wzmiankowanych książek poza Kielecczyną objęła znaczną część ziem dawnej Sandomierszczyzny. Osobną książkę autorka poświęciła samemu Kielcom. Jest to praca zatytułowana *Kielce: historia i współczesność w nazewnictwie*, wydana w 2001 roku. Może być skierowana do każdego czytelnika, nie tylko do specjalisty. Charakter jej opisu pozwala zachwycić się Kielcami.

Poza krajobrazem drugą pasją poznawczą Pani Profesor Kopertowskiej był sam człowiek w otaczającym go środowisku. Badała więc jego mianą z przeszłości, ekscerpowała źródła z XVI i XVII wieku, kiedy to powstawały i stabilizowały się pierwsze polskie nazwiska. W promieniu jej zainteresowań znalazły się wszelkie antroponimy, poczynając od imion i przezwisk (nazwisk) aż po etnonimy i nazwy zawodowe². Każdego może zainteresować popularność imion oraz ich motywacja. Pani Profesor Kopertowska ustaliła np., że w XVII wieku na terenie miejscowości wchodzących obecnie w obręb Kielc, jako dzielnice miasta, najpopularniejszym imieniem męskim był Jan, najpopularniejszym zaś imieniem żeńskim – Katarzyna.

Pani Profesor Danuta Kopertowska nie zaniedbywała także powinności dydaktycznych, opracowując skrypty i materiały źródłowe z historii języka polskiego, stylistyki, leksykologii i leksykografii³.

Za swoje osiągnięcia naukowe była doceniana i nagradzana: dwukrotnie nagrodą indywidualną ministra za działal-

ność naukową (1977, 1983) oraz wielokrotnie nagrodą indywidualną Rektora WSP (Akademii Świętokrzyskiej) w Kielcach.

Gromadziła bezcenny, unikatowy księgozbiór specjalistyczny, prowadząc pracownię onomastyczno-etnolingwistyczną w Instytucie Filologii Polskiej Akademii Świętokrzyskiej. Korzystamy z tej spuścizny.

Interesował ją krajobraz, zmiana pór roku, kolory. Była skromna i pracowita, o czym świadczy bogaty dorobek naukowy na podstawie rozległych źródeł materiałowych: rękopiśmiennych, drukowanych, mikrofilmów, leksykonów, obszernej literatury faktograficznej. Jej warsztat naukowy, poziom i skrupulatność badań mogą być wzorem dla obecnych i przyszłych językoznawców.

Pani Profesor Danuta Kopertowska funkcjonowała w środowisku onomastów poprzez liczne kontakty naukowe. Poszła za tropem przesłania profesora Stanisława Rosponda: *Mówią nazwy*⁴. Nazwy mówiły Jej, gdy je badała. Mówią też nam, gdy czytamy Jej prace.

1. *Nazwy miejscowe województwa kieleckiego*, PWN, Warszawa – Kraków 1984; *Nazwy miejscowe województwa radomskiego*, Kielce 1994.

2. *Kieleckie antroponimy XVI i XVII wieku*, Kielce 1980; *Nazwy osobowe mieszkańców podkieleckich wsi (1565-1694)*, Zakład Narodowy Imienia Ossolińskich, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź 1988.

3. *Historia języka polskiego (Wybór materiałów do zajęć)*, Kielce 1981; *Analiza stylistyczno-językowa tekstu*, Kielce 1981, wydanie II zmienione, Kielce 1992; *Ćwiczenia z leksykologii i leksykografii*, Kielce 1974, wyd. II, Kielce 1978, wyd. III, Kielce 1988.

4. Stanisław Rospond, *Mówią nazwy*, Warszawa 1976.

Atomowy Autobus zaparkował w auli uniwersytetu

Ponad 2200 kilometrów przejechał przez Polskę, odwiedzając 12 ośrodków akademickich zanim trafił do Kielc, specjalny projekt popularyzujący wiedzę na temat promieniowania – Atomowy Autobus.

Atomowy Autobus to jedyne w Polsce Mobilne Laboratorium, którego zadaniem jest przekazanie rzetelnej informacji dotyczącej energii nuklearnej. W trakcie pokazów wolontariusze nie tylko wygłaszają referaty i przeprowadzają pokazy, ale również prowadzą ze studentami akademicką dyskusję. – Chcemy „powiedzieć prawdę o atomie”, w nadziei, że pomoże ona przezwyciężyć irracjonalny strach przed energią jądrową. Będziemy przekonywać naszych gości, że energetyka nuklearna jest bezpiecznym, tanim i ekologicznym źródłem energii – podsumowuje cel akcji Łukasz Koszuk Prezes Fundacji FORUM ATOMOWE.

Pokazy w ramach „Atomowego Autobusu – Mobilnego Laboratorium” odbywały się w auli Uniwersytetu Jana Kocha-

nowskiego w Kielcach. Stoisko podzielone zostało na dwie autonomiczne przestrzenie. Pierwszą nazwano „Promieniotwórczość i ochrona radiologiczna”. Zostały tam przedstawione m.in. zasady ochrony radiologicznej, własności promieniowania jonizującego i niejonizującego, zagadnienia dozymetrii biologicznej oraz wpływu promieniowania jonizującego na organizm człowieka i środowisko. Pracownicy fundacji podczas pokazów przeprowadzali m.in. pomiary promieniowania jonizującego emitowanego przez przedmioty codziennego użytku takie jak: zegarek, sól dietetyczna, nawóz sztuczny czy materiały budowlane. Drugie stoisko dotyczyło energetyki jądrowej. Zaprezentowana została makietka elektrowni jądrowej, która obrazuje jej działanie rozpoczynając od pojedyn-

czego rozszczepienia jądra uranu do generowania prądu przez turbiny. Publiczność mogła uzyskać odpowiedź na pytania: czy elektrownia jądrowa jest bezpieczna i dlaczego istnieje konieczność rozpoczęcia programu energetyki jądrowej w Polsce. W symboliczny sposób, za pomocą miniaturowych makiet pociągu z transportem węgla i ciężarówki z paliwem jądrowym, pokazana została drastyczna dysproporcja w zużyciu paliwa niezbędnego do pracy elektrowni jądrowej i węglowej o mocy 1000 MW. Oprócz samych pokazów odbyło się też poprowadzone przez pracowników fundacji seminarium o tematyce naukowej i społecznej. Mówiono o budowie, zasadach działania i eksploatacji energetycznych reaktorów jądrowych; biologicznych skutków promieniowania jonizującego; obaw społecznych związanych ze skutkami promieniowania oraz kształcenia kadr niezbędnych dla wdrożenia programu energetyki jądrowej w Polsce.

Gość z Italií

W UJK przebywał prof. Stefano Grego – prorektor ds. współpracy międzynarodowej z Uniwersytetu w Viterbo we Włoszech. Gościa z Italii przyjął prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą prof. zw. dr hab. Wiesław Caban. W spotkaniu uczestniczyli też: prorektor ds. dydaktycznych i studenckich prof. Janusz Król, dziekan Wydziału Humanistycznego prof. UJK dr hab. Jadwiga Muszyńska oraz prodziekan ds. kontaktów z zagranicą Wydziału Humanistycznego dr Ewa Oberda. Uniwersytet Humanistycz-

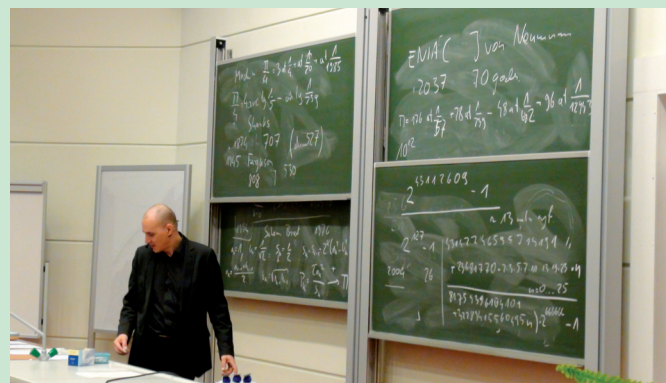
no-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach współpracuje od sześciu lat z Uniwersytetem w Viterbo w ramach Programu LLP-Erasmus. W trakcie roboczej wizyty omówiono między innymi zasady współpracy nie tylko w ramach programu LLP-Erasmus, ale również rozważano możliwości realizacji wspólnych studiów magisterskich i projektów naukowo-badawczych.

Święto liczby π

W auli głównej budynku G Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UJK Instytut Matematyki po raz trzeci zorganizował imprezę popularyzującą matematykę wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Na święto liczby Pi przybyło rekordowo liczne audytorium. Można bez przesady stwierdzić, że aula pękała w szwach. Uczniowie wysłuchali przygotowany przez SKN „Rozmaito-

ści” referat problemowy oraz niezwykle interesujący wykład wygłoszony tym razem przez prof. dr hab. Michała Wojciechowskiego. W czasie święta liczby Pi nagrodzono autorów przygotowujących specjalne plakaty matematyczne. Wręczone zostały również pamiątkowe medale tym szkołom z regionu świętokrzyskiego, które odnoszą sukcesy w olimpiadach matematycznych.

Stypendia ministra nauki i szkolnictwa wyższego

Aż siedemnastu studentów – najwięcej w historii uczelni – otrzymało w tym roku akademickim stypendium ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Dyplomy potwierdzające przyznanie stypendium wręczyła w trakcie styczniowego

posiedzenia senatu Jej Magnificencja rektor prof dr hab. Regina Renz. Gratulacje studentom otrzymującym stypendia złożył prorektor do spraw dydaktycznych i studenckich prof. Janusz Król.

Stypendia otrzymali:

*Monika Biskupska
Sylvia Gawłowska
Kamil Król
Urszula Misztal-Łyżwa
Matryna Synowiec.
Mateusz Ćwikła
Grzegorz Wróbel
Edyta Dziewisz
Justyna Kosecka
Olga Pluta
Kamila Wojda
Daria Grunt
Katarzyna Kiliańska
Agata Kosińska
Karol Krzyszkowski
Urszula Wasińska
Za sport:
Katarzyna Wesółowska*

Paleta pełna barw

Dziesięciolecie istnienia obchodzi Instytut Sztuk Pięknych. Strukturę związanego z Wydziałem Pedagogicznym i Artystycznym instytutu tworzy aktualnie pięć zakładów: malarstwa, rzeźby, grafiki, nowych mediów oraz historii i teorii sztuki.

Instytut Sztuk Pięknych prowadzi kształcenie na dwóch kierunkach: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych na studiach licencjackich i magisterskich ze specjalnościami: grafika projektowa i reklama, nowe media, malarstwo sztalugowe, małe formy rzeźbiarskie oraz grafika warsztatowa. Wzornictwo na studiach licencjackich ze specjalnością komunikacja wizualna.

Instytut posiada uprawnienie do doktoryzowania w dziedzinie sztuki plastycznej, w dyscyplinie sztuki piękne. Instytut Sztuk Pięknych UJK prowadzi ożywioną współpracę z wieloma krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi, instytucjami kultury i sztuki a także z instytucjami, których profil jest związany z aktualnymi kierunkami rozwoju artystycznego absolwen-

tów, z ich wchodzeniem na rynek pracy i komercjalizacją zdobytej w toku studiów wiedzy. Od wielu lat partnerami Instytutu Sztuk Pięknych są m.in.: Muzeum Narodowe w Kielcach, Kieleckie Centrum Kultury, Biuro Wystaw Artystycznych w Kielcach oraz wiele galerii. Nowymi partnerami są powołany przez miasto Kielce Kielecki Park Technologiczny i Desing Kielce a także Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu. W obszarze edukacji artystycznej instytut współpracuje z akademiami sztuk pięknych w Warszawie, Łodzi i Poznaniu. Partnerami zagranicznymi zaś są m.in.: Uniwersytet w Bielefeld w Niemczech, Akademia Sztuki w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji, Politechnika w Mediolanie we Włoszech, Uniwersytet w Kalmar w Szwecji. Ważnym elementem wspomagania ar-

tystycznej dydaktyki jest Galeria XP, która powstała przed ośmioma laty. W stosunkowo krótkim czasie galeria stała się ważnym i znaczącym w środowisku miejscem bezpośrednich obserwacji zmieniających się tendencji w sztuce współczesnej, twórczych dyskusji i konfrontacji różnorodnych koncepcji artystycznych. W tym roku akademickim przy galerii funkcjonuje Laboratorium Sztuki, swoista przestrzeń dla wszelkich eksperymentów z obszaru sztuki i kultury, otwarte zarówno dla artystów profesjonalnych i studentów.

Umowa o współpracy z GUS

W styczniu 2011 Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach podpisał porozumienie o współpracy naukowej z Głównym Urzędem Statystycznym i Urzędem Statystycznym w Kielcach. Porozumienie stanowi usankcjonowanie dotychczasowej współpracy między uczelnią a urzędem statystycznym. Celem nowo zawartej umowy jest wieloaspektowa działalność w zakresie naukowym i doskonalenie systemu statystyki publicznej m.in. poprzez wymianę informacji, wspólne prowadzenie badań i prac metodologicznych, jak również wspólne publikacje naukowe. Na podkreślenie zasługuje aspekt współpracy dotyczący studentów. Zaplanowano między innymi odbywanie praktyk zawodowych, uczestnictwo w prelekcjach prowadzonych przez pracowników US w Kielcach, a także ścisłą współpracę ze Studenckim Kołem Naukowym „Koncept”.

Przy okazji wizyty w uczelni i podpisania z JM rektorem UJK prof. dr hab. Reginą Renz, prezes GUS – prof. dr hab. Józef Oleński wygłosił w auli Wydziału Zarządzania i Administracji adresowany do studentów ekonomicznych wykład „Statystyka publiczna we współczesnym świecie”.

Uniwersyteckie Centrum Wsparcia i Rehabilitacji

– Jesteśmy po to, aby studenci z niepełnosprawnością oraz osoby w sytuacji kryzysu życiowego mogły optymalnie uczestniczyć w życiu społeczności akademickiej.

Ze względu na wzrastającą liczbę osób niepełnosprawnych studiujących w naszym uniwersytecie, uchwałą senatu oraz zarządzeniem rektora została powołana nowa jednostka ogólnouczelniana – Uniwersyteckie Centrum Wsparcia i Rehabilitacji (UCWiR). Głównym celem nowo powołanej jednostki jest wspieranie studentów, a także pracowników uniwersytetu, w rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnosprawnością lub sytuacją kryzysu życiowego. UCWiR mieści się w budynku Wydziału Nauk o Zdrowiu. W skład centrum wchodzi dwie współdziałające ze sobą struktury: Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Punkt Interwencji Kryzysowej.

Podstawowym celem Biura ds. Osób Niepełnosprawnych (BON) jest stworzenie systemu wsparcia dla studentów z różnego rodzaju niepełnosprawnością. Należy podkreślić, że chcą oni sami podejmować decyzje, dotyczące ich problemów, oraz korzystać z praw przysługujących każdemu studentowi – począwszy od wyboru kierunku i specjalności studiów, na formie składania egzaminu dyplomowego skończywszy. Niestety zdarza się, iż na samym początku lub w trakcie studiów osoby te mogą spotykać się z różnorodnymi ograniczeniami i utrudnieniami w studiowaniu czy też niezrozumieniem ze strony wykładowców lub studentów, z powodu specyficznych symptomów niepełnosprawności czy też wynikających z niej trudności w uczeniu się. Zadaniem biura jest zapewnienie niezbędnego w takiej sytuacji wsparcia umożliwiającego pełny udział w studiowaniu i funkcjonowaniu w społeczności akademickiej.

Warunkiem korzystania z usług Biura ds. Osób Niepełnosprawnych jest posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności wydanego przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub lekarza orzecznika ZUS oraz wypełnienie

stosownego kwestionariusza. Pracownicy biura udzielają informacji o możliwościach wsparcia i pomocy studentom niepełnosprawnym w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów oraz o możliwości otrzymywania stypendiów specjalnych, jak i innych formach pomocy finansowej.

Biuro oferuje także bezpośrednią pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z realizacją studiów. Możliwa jest adaptacja materiałów w formie brajlowskiej lub elektronicznej w przypadku studentów niewidomych lub mających trudności w pisaniu z powodu niesprawności rąk. Student słabowidzący ma prawo do otrzymania wydruków materiałów dydaktycznych z większym formatem czcionki. Możliwe jest też dostosowanie formy egzaminu do potrzeb studenta w porozumieniu z egzaminatorem (np. zamiana formy egzaminu – z pisemnego na ustny w przypadku studenta niewidomego, lub odwrotnie gdy student ma dysfunkcję narządu słuchu lub mowy). Studenci niepełnosprawni mogą niekiedy potrzebować pomocy asystentów przy poruszaniu się czy sporządzaniu notatek albo tłumaczący języka migowego. Zapewnienie im takiej pomocy jest również zadaniem BON. Osoby z niepełnosprawnością lokomocyjną mogą liczyć na zapewnienie odpowiednio przystosowanego samochodu dowożącego je na terenie Kielc do miejsca zajęć. W przypadku gdy sala, w której odbywają się zajęcia bądź egzaminy, jest niedostępna dla studenta z powodu barier architektonicznych i sytuacja taka zostanie zgłoszona do biura, możliwa jest zamiana sali na bardziej „przyjazną” studentowi poruszającemu się na wózku inwalidzkim. BON zajmuje się również organizowaniem warsztatów i seminariów w zakresie wyrównywania szans w studiowaniu osób niepełnosprawnych, oraz współorganizacją zajęć rehabilitacyjnych.

Oferta biura skierowana jest również do kandydatów na studia, którzy mogą uzyskać informacje o możliwościach studiowania na naszej uczelni osób z różnego rodzaju niepełnosprawnością.

W społeczności akademickiej UJK zauważalny jest ciągły wzrost udziału studentów niepełnosprawnych w grupie wszystkich studiujących. Obecnie liczba ta wynosi ponad 450 osób. Wśród nich jest 28 studentów z wadami słuchu, 38 niewidomych lub słabowidzących, 150 z dysfunkcją narządów ruchu oraz 235 z innymi rodzajami niepełnosprawności. Działania Biura ds. Osób Niepełnosprawnych są więc niezbędne w celu stworzenia „uczelni dostępnej dla wszystkich”.

Jednym z głównych zadań BON, oprócz bezpośredniej pomocy studentom z niepełnosprawnością, jest ciągłe naświetlanie problemu osób niepełnosprawnych i upowszechnianie informacji o formach wsparcia studentów z niepełnosprawnością wśród pracowników naszej uczelni.

W oparciu o publikację „Uniwersytet dla wszystkich. Osoby niepełnosprawne na Uniwersytecie Warszawskim” (http://www.bon.uw.edu.pl/studiujemy_razem) przygotowaliśmy - naukowo uzasadnione i zweryfikowane w praktyce - wskazówki dla nauczycieli akademickich, dotyczące uwzględniania potrzeb w studiowaniu osób z różnego rodzaju niepełnosprawnością, wysyłając je do adresatów drogą elektroniczną.

Poniżej zamieszczamy kilka z nich – naszym zdaniem najbardziej aktualnych.

- W przypadku osób z niepełnosprawnością ruchową należy uwzględnić fakt, iż np. niesprawna winda, nieodśnieżony podjazd czy brak wolnego miejsca parkingowego mogą być powodem częstszych, niż w przypadku studenta sprawnego, spóźnień. Jeżeli sala wyznaczona do prowadzenia zajęć jest niedostępna, ze względu na swą lokalizację, należy jak najszybciej zgłosić tę sytuację w dziekanacie, prosząc o zmianę sali. Je-

śli to możliwe, student na wózku nie powinien siedzieć na końcu sali. Dobrze jest zaplanować przestrzeń sali tak, by mógł on wraz z innymi studentami brać aktywny udział w zajęciach. Jeśli zajęcia odbywają się poza uczelnią (praktyki, wyjścia w teren), student niepełnosprawny powinien też brać w nich udział. W tym celu należy zorganizować pomoc (np. transport) zgłaszając potrzebę z odpowiednim wyprzedzeniem w BON. Należy też wziąć pod uwagę fakt, iż studenci niepełnosprawni ruchowo mogą mieć trudności z dostępem do bibliotek, a studenci z niesprawnością rąk mogą mieć wolniejsze tempo pisania pracy z książką. Wówczas potrzebują oni więcej czasu na przygotowanie pracy, bądź asystencji osobistej w wymienionych zakresach. Studenci z niesprawnością rąk mogą w przypadku egzaminów i kolokwium preferować pisanie na komputerze. Nie jest to forma uprzywilejowana, lecz wyrównanie szans.

- Jeśli w zajęciach uczestniczy osoba niesłysząca lub słabosłysząca, wykładowca powinien zadbać o stałą widoczność swojej twarzy w celu umożliwienia odczytywania mowy z ust. Nie należy mówić będąc odwróconym plecami do sali (np. podczas zapisywania informacji na tablicy). Nie należy przesadnie artykułować dźwięków, gdyż przekaz może zostać zniekształcony. Dobrze jest jedynie nieznacznie zwolnić tempo wypowiedzi w porównaniu z mową naturalną. Dobrze jest, komunikując się z osobą niesłyszącą lub słabosłyszącą, zachować kontakt wzrokowy, gdyż przeniesienie wzroku w inny punkt powoduje naturalną reakcję naszego rozmówcy – podążanie za naszym wzrokiem, automatycznie przerywającą tok rozmowy. Ważne informacje dobrze jest przekazywać bezpośrednio – w formie pisanej, mówionej bądź posługując się językiem migowym. Aby umożliwić niesłyszącemu lub słabosłyszącemu studentowi pełny odbiór wykładu, można skorzystać z pomocy tłumacza języka migowego lub zezwolić na nagrywanie zajęć w celu sporządzenia ich zapisu przez – pomagającą mu – osobę słyszącą. Tu warto podkreślić, iż każdy student korzystający z takiego przyzwolenia musi podpisać w biurze stosowną dekla-

rację, że nagrywa on materiały tylko na użytek własny. Studenci niesłyszący i słabosłyszący mogą brać udział w lektoratach języka obcego, gdyż znajomość języków obcych w dużej mierze oparta jest na tekście pisanym. Jednakże dysfunkcje słuchowe mogą utrudnić opanowanie języka w formie fonicznej. Osoby niesłyszące często wstydzą się przyznać, że przekaz osoby prowadzącej zajęcia jest dla nich nieczytelny, dlatego dobrze jest się upewnić, czy wybrany sposób komunikowania jest wystarczająco zrozumiały.

- W przypadku kontaktu ze studentem niewidomym nie należy oczekiwać, że rozpozna on nas po głosie. Warto zasygnalizować swoją obecność i przedstawić się. Nie ma powodu zwalniać studenta niewidomego lub słabowidzącego z zadań wymagających czytania. Warto jednak udostępnić listę lektur z dużym wyprzedzeniem, gdyż niezbędne jest przetworzenie tekstu ze zwykłego druku na nagranie dźwiękowe, bądź na plik tekstowy czytany za pomocą komputera lub na druk odpowiednio powiększony. Przy przekazaniu słabowidzącemu studentowi materiałów warto zadbać o ich jakość. Dobrze by tekst miał wysoki kontrast i nierozmytą czcionkę, druk powinien być odpowiednio powiększony. W związku z rozwojem specjalistycznych pomocy technicznych studenci niewidomi i słabowidzący mają obecnie możliwość przygotowywania prac w formie pisemnej. Należy wymagać od takich studentów poprawności ortograficznej, uszkodzenie wzroku nie jest bowiem przeszkodą w opanowaniu ortografii. Egzamin ustny w przypadku niewidomego lub słabowidzącego studenta może przebiegać bez żadnych modyfikacji, natomiast jeśli chodzi o egzamin pisemny stosowane są różne rodzaje udogodnień lub zamiana jego formy na ustny.

Te – oczywiście wydawałoby się informacje – w praktyce codziennych zajęć ze studentami znikają często z pola widzenia nauczyciela. Wskazówki sformułowane są w zgeneralizowanej formie. Pamiętajmy jednak, że każdy student z niepełnosprawnością sam najlepiej wie jakich udogodnień potrzebuje i często wystarczy z nim porozmawiać, dowiadując się bezpośrednio o jego in-

dywidualnych potrzebach. Niestety często zdarza się, iż kierując się fałszywym wstydem studenci niepełnosprawni nie podejmują sami rozmów z nauczycielami akademickimi na temat potrzeb wynikających z niepełnosprawności. W takiej sytuacji, oraz w razie jakichkolwiek wątpliwości, wszelkich informacji udzieli pracownicy UCWiR. Mogą oni też rozmawiać z wykładowcą w imieniu studenta.

Uniwersytet Jana Kochanowskiego wprowadził liczne rozwiązania ułatwiające zdobywanie wiedzy studiującym osobom z niepełnosprawnością. Osoby niewidome lub niedowidzące mogą liczyć na pomoc tyfloinformatyka przy adaptacji materiałów bibliotecznych, a także przy obsłudze specjalnych stanowisk komputerowych znajdujących się w czytelnich wydziałowych oraz w Bibliotece Głównej. W czytelni Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego przy ul. Krakowskiej jest w pełni wyposażone stanowisko dla osoby niewidzącej lub słabowidzącej (z drukarką brailowską, komputerem z linijką brailowską, skanerem, powiększalnikiem ekranowym i lupą). Stanowisko wyposażone w linijkę brailowską znajduje się ponadto w Bibliotece Głównej. Wszystkie stanowiska wspomagające posiadają oprogramowanie umożliwiające odczytywanie plików w formacie „DAISY”. Niepełnosprawni wzrokowo studenci mogą również skorzystać ze skanera, który wraz z oprogramowaniem OCR (rozpoznającym tekst) i mową syntetyczną umożliwia niewidomemu odczytywanie dostępnej w czytelni literatury. Słabowidzący studenci mogą posłużyć się przenośnymi lupami i powiększalnikami ekranowymi, mogą też uzyskać zgodę na nagrywanie wykładów na nośniki elektroniczne.

UJK współpracuje z Uniwersytetem Warszawskim w ramach projektu, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, pt. „Edukacja, niepełnosprawność, informacja, technologia – likwidowanie barier w dostępie osób niepełnosprawnych do edukacji”. Umożliwia on rozbudowę bazy Akademickiej Biblioteki Cyfrowej, z której zasobów elektronicznych mogą korzystać wszyscy studenci z niepełnosprawnością wzrokową.

Osobom poruszającym się na wózku inwalidzkim lub ze znaczną niepełnosprawnością ruchową w zakresie lokomocji z terenu Kielc uniwersytet jest

w stanie zapewnić dojazd na zajęcia. Jednak dotychczasowa oferta to ciągle za mało. Dostępność architektoniczna budynków UJK dla osób z niepełnosprawnością motoryczną jest wysoce zróżnicowana. Bariery architektoniczne są w wielu miejscach nierozwiązanym dotąd problemem, gdyż przebudowa i modernizacja budynków wymaga dużych nakładów finansowych lub jest, z architektonicznego punktu widzenia, po prostu niemożliwa. Budynki Wydziału Nauk o Zdrowiu, Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego przy ul. Krakowskiej, a także Wydziału Zarządzania i Administracji są w dużej mierze przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (wyposażenie w podjazdy, schodofazy, windy, łazienki). Podobnie – choć nie we wszystkich budynkach – jest na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. Najwięcej barier jest w budynkach Wydziału Humanistycznego, Biblioteki Głównej oraz w obecnym budynku rektoratu – należy pamiętać, że automatycznie zamyka to drogę do normalnego studiowania lub załatwiania spraw, bądź też uczestniczenia w ogólnouczelnianych uroczystościach (np. inauguracja roku akademickiego, okolicznościowe koncerty i spotkania) przez osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową. Sytuacja ta diametralnie się poprawi wraz z przeniesieniem się na teren kampusu powstającego przy ul. Świętokrzyskiej.

Utrudnieniem dla zmotoryzowanych studentów z niepełnosprawnością ruchową jest też częsty brak możliwości parkowania przed budynkami, w których odbywają się zajęcia. Mimo, iż na parkingach każdego wydziału znajdują się specjalnie wydzielone i oznakowane miejsca do parkowania samochodów osób niepełnosprawnych, często są one zajęte przez samochody pełnosprawnych pracowników lub studentów. Korzystając z okazji zwracamy się z gorącym apelem o uwzględnianie przez wszystkich stosownych oznakowań na wydziałowych parkingach.

Warto też zwrócić szczególną uwagę na sytuację studiujących w naszym uniwersytecie osób niesłyszących i słabosłyszących. Mimo, iż często korzystają one z aparatów słuchowych, mają istotne trudności w zrozumieniu wykładów, gdyż w dużych aulach szmery i hałasy otoczenia uniemożliwiają wyraźny i przejrzysty odbiór. Rozwiązaniem ta-

kiego problemu może być pętla indukcyjna, która jest urządzeniem współpracującym z indywidualnymi aparatami słuchowymi, przekazującym dźwięk bezpośrednio do uszu osób mających problemy ze słyszeniem. Najbliższym naszym zamierzeniem jest zainstalowanie takich urządzeń w najważniejszych aulach każdego wydziału.

W ramach usług oferowanych przez Uniwersyteckie Centrum Wsparcia i Rehabilitacji znajdują się również, organizowane w miarę zgłaszanych potrzeb i możliwości, różnego rodzaju zajęcia rehabilitacyjne. UCWiR, współpracując z jednostkami właściwymi ds. studentów niepełnosprawnych w innych uczelniach, podejmuje działania związane z pozyskiwaniem środków spoza uczelni (PFRON, samorząd lokalny, fundusze UE) na rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych.

Każdy student z orzeczeniem o niepełnosprawności może też liczyć na pomoc materialną od uczelni w formie stypendium specjalnego. Od nowego semestru – sprawy związane z otrzymaniem przez studenta stypendium specjalnego załatwiane będą przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UCWiR – a nie jak dotychczas w dziekanatach wydziałowych.

Integralną komórką organizacyjną Uniwersyteckiego Centrum Wsparcia i Rehabilitacji jest Punkt Interwencji Kryzysowej (PIK). Zasadniczym celem, działającego efektywnie od kilku już lat (w ramach Wydziału Nauk o Zdrowiu), Punktu Interwencji Kryzysowej jest udzielanie wszechstronnej pomocy studentom, którzy znaleźli się w trudnej życiowej sytuacji lub z innych powodów potrzebują wsparcia oraz konsultacji specjalistów. Specjaliści-konsultanci PIK pełnią dyżury nieodpłatnie, a działalność punktu opiera się wyłącznie na wolontariacie. Wśród konsultantów są lekarze różnych specjalności (psychiatra, kardiolog, neurochirurg - onkolog, specjalista chorób zakaźnych, internista), pielęgniarka, fizjoterapeuta, psycholog, pedagog, doradca HIV/AIDS, interwent kryzysowy. W ramach działań punktu prowadzone jest również poradnictwo dotyczące profilaktyki zakażeń wirusem HIV i innymi chorobami przenoszonymi drogą płciową. Studenci mogą liczyć na bezpłatne, anonimowe badania w kierunku zakażeń HIV z poradnictwem przed i po teście. Kontakt ze specjalistami-

konsultantami PIK możliwy jest za pośrednictwem konsultanta-koordynatora. Utworzenie Uniwersyteckiego Centrum Wsparcia i Rehabilitacji było niezwykle potrzebnym przedsięwzięciem. Wbrew pozorom nie chodzi tu tylko o potrzeby socjalne czy finansowe osób niepełnosprawnych lub znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Często większym problemem jest poczucie osamotnienia, odrzucenia, niechęci ze strony innych czy też – w przypadku osób niepełnosprawnych – niezrozumienia ich specyficznych potrzeb. Utworzenie i działanie UCWiR jest także korzystne dla samego uniwersytetu. Staje się on coraz bardziej przyjazny dla osób niepełnosprawnych, dzięki czemu jego oferta studiowania jest bardziej atrakcyjna. W niniejszym opracowaniu zasygnalizowaliśmy jedynie wybrane problemy, mieszczące się w ramach działalności Uniwersyteckiego Centrum Wsparcia i Rehabilitacji. Mamy uzasadnioną nadzieję, że ich sukcesywne i konsekwentne rozwiązywanie umożliwi studentom niepełnosprawnym, oraz innym osobom wymagającym szczególnego wsparcia w sytuacji kryzysowej, optymalny udział w życiu społeczności akademickiej.

Mirosław Rutkowski
Agata Słomkiewicz

Kontakt z nami:

• **Uniwersyteckie Centrum Wsparcia i Rehabilitacji – Al. IX Wieków Kielc 19; 25-317 Kielce**

– dr Mirosław Rutkowski, kierownik – tel. 41 349 78 78; dyżur w Centrum: każdy piątek w godz. 10:00-11:00

• **Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych:**

– mgr Agata Słomkiewicz – sprawy studenckie, konsultacje, obsługa stypendiów specjalnych; tel. 41 349 78 78;
– mgr inż. Marcin Gabryś – tyfloinformatyk, adaptacja cyfrowa materiałów dydaktycznych, obsługa strony internetowej UCWiR; tel. 41 349 71 70

• **Punkt Interwencji Kryzysowej:**

– prof. UJK dr hab. Monika Szpringer, konsultant-koordynator, tel. 506 112 606 lub 41 349 69 32;

– konsultanci: lekarze różnych specjalności (psychiatra, kardiolog, neurochirurg – onkolog, specjalista chorób zakaźnych, internista, pielęgniarka, fizjoterapeuta), a także: psycholog, pedagog, doradca HIV/AIDS oraz interwent kryzysowy.

Projekty skierowane do studentów

„Edukacja dla rynku pracy” to projekt realizowany z myślą o studentach i absolwentach Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach, powstały na bazie współpracy uczelni z przedstawicielami największych organizacji pracodawców regionu świętokrzyskiego, takimi jak: Grono Targowe Kielce (partner projektu), Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa, KPP Lewiatan. Jest odpowiedzią na coraz większe wymagania pracodawców w stosunku do przyszłych pracowników (absolwentów).

Projekt zakłada dostosowanie programów nauczania na pięciu istniejących kierunkach studiów do potrzeb rynku pracy, poprzez wprowadzenie 7 nowych, atrakcyjnych specjalności: chemii kosmetycznej, doradztwa zawodowego i personalnego, translatoryki, spec. redakcyjno-wydawniczej, administracji gospodarką komunalną i finansami publicznymi, administracji porządkiem i bezpieczeństwem publicznym oraz ekonomiki hotelarstwa i obsługi ruchu turystycznego. Ich studenci będą mieli możliwość uzupełnienia wiedzy akademickiej o treści nauczania praktycznego poprzez uczestnictwo w certyfikowanych kursach, warsztatach praktycznej nauki zawodu, czy modułach zajęć prowadzonych przez pracodawców.

W znacznym stopniu poszerzona została dotychczasowa oferta Akademickiego Biura Karier. W ramach tej oferty wszyscy zainteresowani studenci będą mogli przyłączyć się do Klubu Aktywnego Studenta, wziąć udział w bezpłatnych szkoleniach, skorzystać z indywidualnych porad ekspertów, a także odwiedzić targi „Praca, Kariera, Rozwój” – dające możliwość nawiązania współpracy z potencjalnymi pracodawcami. Z oferty Mini Targów Pracy będą mogli również skorzystać absolwenci uczelni, otrzymujący za ich pośrednictwem dostęp do ofert zatrudnienia adekwatnych do otrzymanego przez nich wykształcenia. Z czym wiąże się przynależność do Klubu Aktywnego Studenta? Przede wszystkim, dzięki ścisłej współpracy i partnerstwu UJK z Gronem Targowym Kielce – obejmującym współtworzenie programów nauczania dostosowanych do wymogów obecnego rynku pracy –

beneficjent projektu będzie mógł wziąć udział w płatnych stażach czy praktykach zawodowych (dopasowanych do toku studiów) w wielu wiodących i prestiżowych firmach.

W zakresie planowania indywidualnej ścieżki kariery zawodowej, student otrzyma dostęp do konsultacji z doradcą personalnym, zawodowym, specjalistą ds. kreowania wizerunku i PR, a także do udziału w treningu motywacyjnym z coach'em.

Na studentów czekają również szerokie możliwości dotyczące rozwoju osobistego.

Uczestnictwo w kursie pod nazwą „Student na rynku pracy” to szansa na uzyskanie bezcennych i tak pożądanych na rynku pracy umiejętności jak: komunikacja interpersonalna i profesjonalna autoprezentacja, rozwiązywanie konfliktów, zachowanie asertywne i radzenie sobie ze stresem oraz efektywne zarządzanie czasem.

Należy również nadmienić, iż w ramach przewidzianych w projekcie działań zostaną przeszkoleni pracownicy Akademickiego Biura Karier, by w jak najlepszy i profesjonalny sposób uczestniczyli w realizacji założeń projektu.

Podczas gdy z jednej strony udział w projekcie daje jego potencjalnym beneficjentom możliwość nabywania umiejętności niezbędnych do aktywnego uczestnictwa w rynku pracy, z drugiej strony otwiera szanse dla uczniów pochodzących z różnych środowisk, o różnym poziomie wiedzy wyniesionej ze szkoły ponadgimnazjalnej, na wyrównanie umiejętności z zakresu matematyki i fizyki. W związku z tym za-

planowano przeprowadzenie zajęć wyrównawczych, pozwalających studentom nie tylko otrzymywać lepsze wyniki z egzaminów, ale również nie rezygnować ze studiowania na kierunkach ścisłych, z powodu nie nadążania za programem nauczania. Tym samym, poza działaniami skierowanymi na wzrost powiązania oferty kształcenia z potrzebami rynku pracy, realizacja projektu przyczyni się niewątpliwie do poprawy jakości procesu dydaktycznego uniwersytetu.

Zapraszamy więc do udziału w projekcie wszystkich zainteresowanych studentów i studentki UJK studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych oraz absolwentów i absolwentki uczelni.

Realizacja projektu odbywa się w zakresie Priorytetu IV. *Szkolnictwo wyższe i nauka*, poddziałania 4.1.1. *Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni* w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i przewidziana jest na lata 2010 – 2014.

Projekt współfinansowany jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Feniks

Długofalowy program odbudowy, popularyzacji i wspomagania fizyki w szkołach w celu rozwijania podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, matematycznych i informatycznych uczniów.

Projekt realizowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, poddziałanie 3.3.4, Program Operacyjny Kapitał Ludzki (konkurs nr 1/POKL/3.3.4/08)

Wojewódzki finał

W auli Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UJK odbył się międzywojewódzki finał konkursów – organizowanych w ramach projektu FENIKS – uczniowskich projektów naukowych. Uczestniczyli w nim laureaci etapów wojewódzkich dwóch ostatnich edycji konkursów z województw świętokrzyskiego, małopolskiego i podkarpackiego. W ramach programu uczniowie gimnazjów i liceów zaprezentowali trzynastcie spektakularnych ćwiczeń pokazowych z fizyki. Pokazali na przykład jak wyznaczyć grubość końskiego włosa przy pomocy dyfrakcji, sprawdzili, czy podczas kąpieli w czekoladzie może porazić nas prąd, próbowali roztopić kawałek metalu przy pomocy

pieca indukcyjnego, zademonstrowali komorę mgłową działającą jako detektor cząstek naładowanych (nagrada publiczności), przedstawili świat widzialnego dźwięku, generator Kelvina, dźwig wielokrążkowy, czy zjawisko rezonansu. Wszyscy uczestnicy finału zostali uhonorowani cennymi nagrodami.

Do zgromadzonych w auli prof. dr hab. Piotr Zieliński z IFJ PAN i Politechniki Krakowskiej wygłosił wykład „Fizyka muzyki”, przedstawiając w pasjonujący i prosty sposób związek liczb i fizyki z harmonią w muzyce.

Ogólne informacje o projekcie FENIKS

Od dwóch lat Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Rzeszowski i Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach realizują wspólnie projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej o nazwie FENIKS – długofalowy program odbudowy, popularyzacji i wspomagania fizyki w szkołach w celu rozwijania podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, matematycznych i informatycznych uczniów.

Projekt adresowany jest do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w trzech województwach: małopolskim (70 szkół), podkarpackim (80 szkół) i świętokrzyskim (100 szkół), obejmując swym działaniem ponad 2500 uczniów (docelowo ok. 5000 uczniów w ciągu trzech lat). Każda z uczelni koordynuje działania na terenie swojego województwa w ramach jednolitego programu. FENIKS dociera więc do wielu szkół, zarówno w ośrodkach miejskich jak i wiejskich. W każdej, wybranej na podstawie konkursu szkolnego, nauczyciel utworzył grupę ok. 10

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

najzdolniejszych i najbardziej umotywowanych uczniów, którzy są prawdziwie zainteresowani fizyką, co jest kluczem do sukcesu.

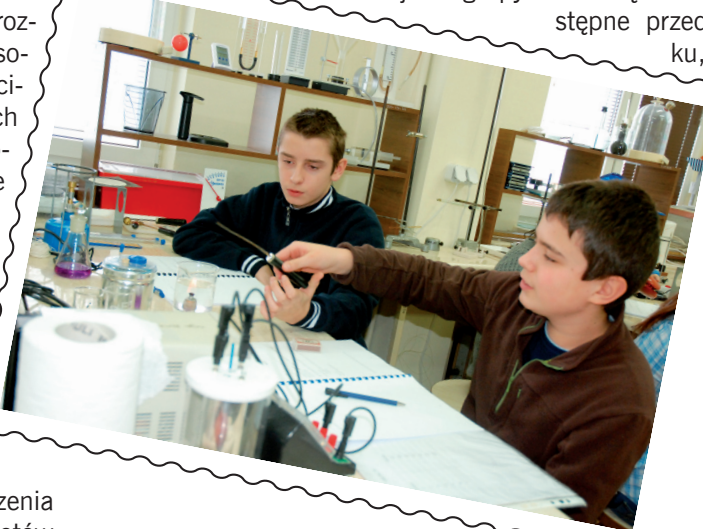
Nadrzędnym celem projektu jest rozbudzenie wśród uczniów zainteresowania fizyką, a szerzej naukami ścisłymi, poprzez rozwijanie ogólnych zainteresowań poznawczo-naukowych, uzupełnienie i ugruntowanie wiedzy z fizyki oraz uświadomienie znaczenia odkryć naukowych z dziedziny fizyki dla rozwoju poznawczego, a w konsekwencji postępu technologicznego ludzkości. Inne cele obejmują aktywizację nauczycieli oraz kadry akademickiej w popularyzacji fizyki, co jak gorąco wierzymy, doprowadzi do znacznego zwiększenia liczby studentów fizyki i przedmiotów pokrewnych.

Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów w szkołach są prowadzone przez nauczycieli fizyki z grupą 10-osobową w wymiarze dwunastu dwugodzinnych lekcji w semestrze. Jest to w istocie próba odtworzenia istniejących dawniej w szkołach „kótek fizycznych”, jednak z bardzo istotnymi pozytywnymi różnicami – program merytoryczny oparty jest na przeprowadzaniu prostych doświadczeń z fizyki i jest zsynchronizowany z innymi zadaniami projektu prowadzonymi w ścisłej współpracy z uczelnią.

„Wizyty z fizyką” pracowników uczelni w szkołach mają na celu dotarcie do szerszych rzesz uczniów poprzez pokazy najatrakcyjniejszych doświadczeń. Program prowadzą dwie osoby przez 4 godz. lekcyjne. Wizyty mają charakter popularyzatorski i przeznaczone są dla wszystkich zainteresowanych uczniów odwiedzanej szkoły. Każda uczestnicząca szkoła odwiedzana jest dwukrotnie w okresie trwania projektu.

Fizyka w praktyce – zajęcia dla uczniów na uczelniach odbywają się dla każdej szkoły raz w semestrze. Program wizyty na uczelni obejmuje wykład z pokazami (2 godz.), prowadzony na UJK przez

prof. dr hab. Marka Pajka, oraz zajęcia w pracowniach fizycznych uczelni (3 godz. dla każdej 10. osobowej grupy

uczniów) poświęcone samodzielnemu wykonywaniu ciekawych doświadczeń pod kierunkiem pracowników naukowo-dydaktycznych uczelni. Nauczyciele przywołują uczniów w ramach zajęć pozalekcyjnych do ich wykonania, omawiając niezbędne podstawy, a następnie pomagają im opracować otrzymane wyniki. Eksperymenty mają na celu umiejscowienie fizyki

są dobrane w taki sposób, aby mogli w nich uczestniczyć uczniowie klas różnych poziomów. Najprostsze ćwiczenia częstokroć wykorzystują łatwo dostępne przedmioty codziennego użytku, podczas gdy bardziej za-

awansowane, wykonywane m. in. na zakupionym dla realizacji projektu sprzęcie, dają przedsmak prawdziwej pracy badawczej eksperymentatora.

Konkursy uczniowskich projektów naukowych są bardzo istotnym i atrakcyjnym elementem FENIKSA, mającym na

celu jak największą aktywizację uczniów i nauczycieli wokół samodzielnie realizowanych pomysłów autorskich ukierunkowanych na pokazowe doświadczenia

w naszym życiu, unaocznienie praw fizycznych oraz powiązanie ich z obserwacjami i codziennym doświadczeniem uczniów. Zajęcia

z fizyki. Mają one charakter etapowy (szkoła, uczelnia, raz do roku finały międzywojewódzkie) i są organizowane niezależnie dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w każdym z województw. Odbyte dotąd edycje konkursów były niezwykle udane i pokazały, że wśród uczestników mamy wielu bardzo utalentowanych i pomysłowych uczniów, znakomicie kierowanych przez swoich nauczycieli. Poziom wielu zaprezentowanych prac był naprawdę bardzo wysoki. Finałisti konkursów prezentują publicznie swoje prace, pozostali uczniowie

wie biorą udział w sesji plakatowej. Wszyscy uczestnicy otrzymują atrakcyjne nagrody. Finały konkursów uczniowskich projektów naukowych są świetną zabawą i swoistym świętem fizyki, przy okazji pełnią też rolę sprawdzania jakości pracy nauczyciela z uczniami.

Obozy naukowe są główną nagrodą dla laureatów konkursów oraz Internetowej Ligi Fizycznej (łącznie 45 uczestników co semestr). Program naukowy obozów jest dostosowany do większych niż przeciętne możliwości intelektualnych uczniów, odpowiadając na ich potrzeby rozszerzenia standardowego programu szkolnego. Specjalnie zaprojektowane atrakcyjne zajęcia z fizyki są realizowane w intensywny sposób przez prowadzących obozy pracowników uczelni i nauczycieli. Jest to również okazja do spotkań z wybitnymi fizykami z uczestniczącymi w projekcie uniwersytetów, którzy odwiedzając obozy zapoznają uczniów w przystępny sposób z prowadzonymi przez siebie badaniami naukowymi.

Internetowa Liga Fizyczna zamieszczona na portalu edukacyjnym projektu <http://www.feniks.ujk.edu.pl>, oferuje do rozwiązania w regularnych odstępach czasu ciekawe zadania o różnym stopniu trudności. Zainteresowani uczniowie przesyłają za pośrednictwem portalu rozwiązania do oceny, uczestnicząc w ciągłym rankingu najlepszych fizyków, zakończonym zdobyciem tytułu „Najlepszego fizyka miesiąca/roku Ligi Fizycznej”. Nagrodą dla najlepszych jest udział w obozie naukowym.

Jesteśmy przekonani, że projekt FE-

NIKS, poprzez zogniskowanie działań na najzdolniejszych, prawdziwie zainteresowanych fizyką uczniach, skutecznie „wyłowi” przyszłych adeptów nauk ścisłych. Uczestnictwo w projekcie dla najlepszych tworzy bowiem etos fizyki. Przyjazd na uczelnię dodatkowo dowartościowuje uczniów, którzy mają okazję poznać jej mury, spotkać się z miłym i rzeczowym przyjęciem, pozwala niejako „przymierzyć się” do przyszłego studiowania. Tym samym uczelnia buduje i upowszechnia swój wizerunek.

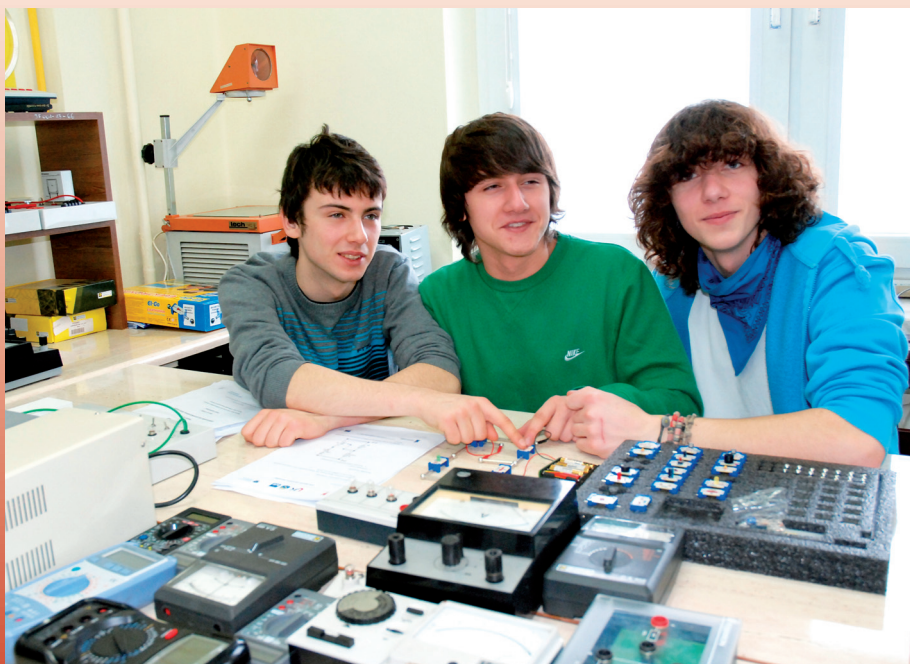
Metoda i schemat organizacyjny sprawdzają się znakomicie. Jest to niebagatelne przedsięwzięcie, wymagające organizacji 12 zjazdów uczniów w semestrze, mobilizacji kadry, adaptacji ćwiczeń w pracowniach do poziomu gim-

nazjum i liceum, nie mówiąc już o logistyce.

Choć na ocenę długofalowych rezultatów projektu w środku jego realizacji jest jeszcze za wcześnie, jednak na podstawie obserwacji i docierających do nas licznych sygnałów jesteśmy przekonani, że nasze działania pełnią ważną rolę edukacyjną, uzupełniającą i wspierającą kursowe nauczanie fizyki w szkołach, a położenie nacisku na doświadczenia fizyczne i autorską pracę uczniów i nauczycieli okazało się strzałem w dziesiątkę!

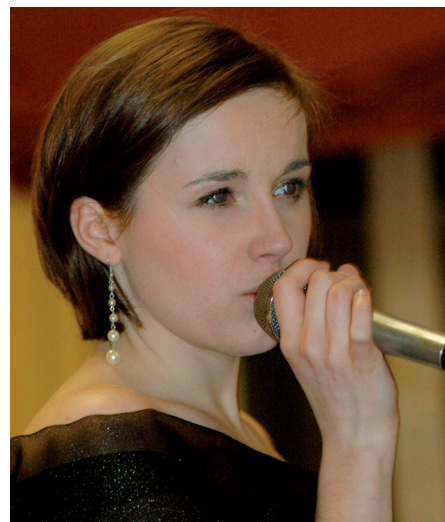
Co jest zatem potrzebne w przedsięwzięciu skali Feniksa? Grupa zapaleńców, niebagatelne fundusze, obdarzeni pasją nauczyciele, znakomita kadra uniwersytecka, umiejąca pochylić się cierpliwie nad gimnazjalistą i licealistą, profesjonalna administracja, przychylność władz uczelni, kuratorów, dyrektorów szkół i przede wszystkim zdolni, ciekawi świata uczniowie. W Feniksie mamy szczęście posiadać wszystkie te elementy.

Koncert noworoczny

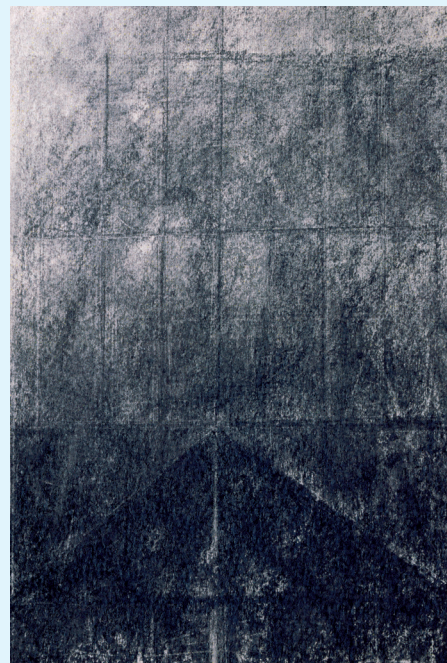
Ponad trzydzieści koncertów akademickich przygotowali i zaprezentowali w ostatnich kilku sezonach pracownicy i studenci Instytutu Edukacji Muzycznej. Tym razem z inicjatywy prof. prof. Janusza Króla i Jerzego Mądrawskiego w auli głównej UJK swój kunszt zaprezentowali: chór akademicki pod dyрекcją Teresy Romańskiej, prof. Marek Mizera, prof. Jerzy Mądrawski, doktor Monika Kolasa-Hladikova, doktor Monika Kozak-Wojciechowska, małżeństwo Aleksandra i Wojciech Lipińscy oraz studenci ze specjalności muzyka estradowa – Olga Kozłowska, Anna Reguła, Marta Śliwa i Łucja Marasek. Licznie zgromadzonej publiczności szczególnie spodobał się brawurowo i perfekcyjnie wykonany „Duet kotów” Gioacchino Rossiniego.

Wystawa w krakowskiej galerii sztuki – Władysław Szczepański

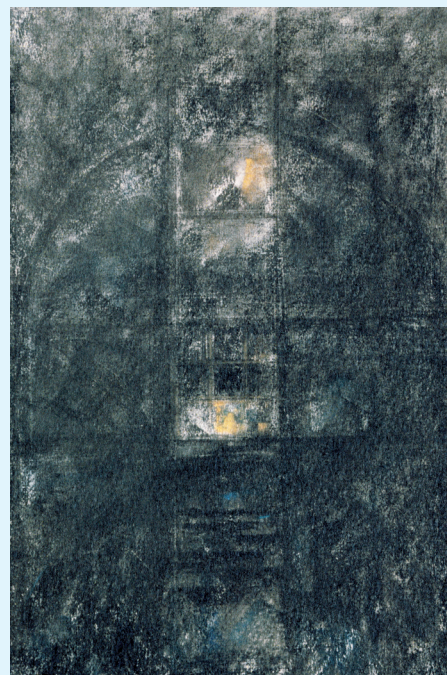
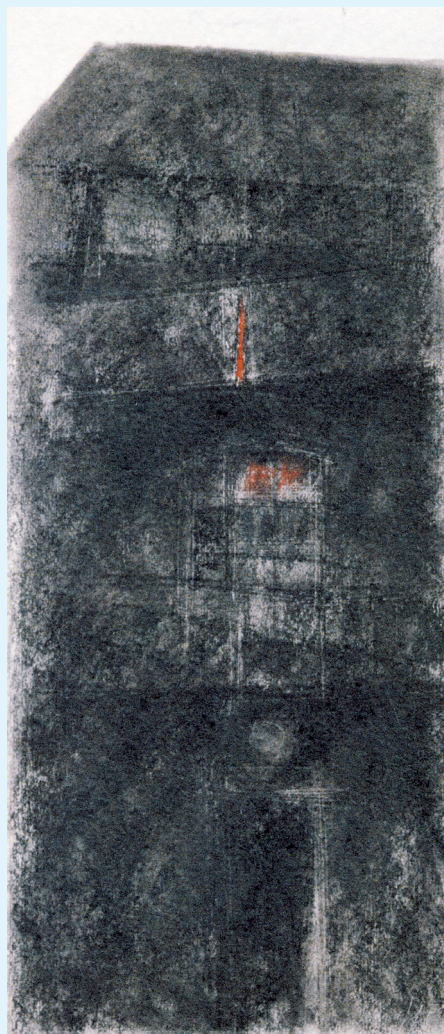

W starannie wydany edytorsko katalog wystawy zatytułowanej „In silentio et spe” przeczytać można opinię wyrażoną onegdaj przez Jerzego Madeyskiego: (...) Szczepański nie maluje sensu stricte architektury. On maluje swoje nastroje i wzbudzone przez nie refleksje. Choć może jest inaczej, może znajduje w tym motywie swoje miejsce na ziemi i identyfikuje się z nim. Może więc jego architektoniczne pejzaże są alter ego artysty? (...) W tym samym katalogu Andrzej Trybunalski prezentuje taką, jakże ciekawą, a przy tym niezwykle trafną refleksję: (...) Obserwując od lat drogę Artysty dostrzec można interesującą metamorfozę tworzonych przez niego światów wyobraźni. Ostatnie realizacje świadczą o dobrej kondycji Artysty i o nieprzerwanym doskonaleniu formy plastycznej oraz poszerzaniu rozległości zakreślanych widnokręgów. Artysta prowadzi widza w coraz głębsze obszary swych sekretnych imaginacji. Jedną z sił sprawczych tych

W renomowanej krakowskiej galerii „Pryzmat” swoje prace zaprezentował szerokiej publiczności prof. Władysław Szczepański z Instytutu Sztuk Pięknych UJK. Starannie przygotowana i znakomicie zaaranżowana wystawa została nie tylko życzliwie przyjęta przez krytykę artystyczną, ale cieszyła się ogromnym zainteresowaniem publiczności.

ciągle doskonalonych kreacji są odnajdywane tu coraz częściej odbicia, le-dwie dostrzegalnych refleksów barwnych. To wzbogacenie środków wyrazu, uzyskiwane przy pomocy koloru, wpływa nie tylko na walor estetyczny dzieł, ale i na dodatkowe treści wynikające między innymi z symboliki stosowanych barw (...)

Olimpiada Chemiczna

Czterdziestu ośmiu uczniów z liceów ogólnokształcących województwa świętokrzyskiego, a także z IX LO im. C.K. Norwida w Częstochowie oraz z Technikum nr 8 w Kielcach uczestniczyło w I i II etapie 57 Olimpiady Chemicznej. Wysiłki przyszłych studentów oceniała sprawiedliwa ale zarazem surowa komisja konkursowa, która pracowała pod kierownictwem przewodniczącej Komitetu Okręgowego Olimpiady Chemicznej – dr Krystyny Kurdziel, a obowiązki sekretarza Komitetu Okręgowego Olimpiady Chemicznej przejęła dr inż. Barbara Gawdzik. Referentem była zaś mgr Jadwiga Trela. W skład jury weszła także prodziekan do spraw studenckich Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach – dr Marta Repelewicz. W czasie olimpiady dyżury pełniły studentki pierwszego roku II stopnia studiów na kierunku chemia Anna Kruk, Anna Klepacz i Anita Barańska.

Smak śnieżnego puchu

Na kilka zimowych tygodni podtatrzańska wioska zmienia się w kielecką kolonię. Wszystko za sprawą instruktorów narciarstwa, którzy już cztery dekady temu rzucili karkołomny – zdawałoby się pomysł – każdy student musi (z akcentem na musi) opanować podstawowe techniki zjazdu z ośnieżonych stoków. Jak pomyśleli, tak uczynili i co najmniej ważne, pozostali wierni idei konsekwentnie realizując rzucony w 1970 roku przez Andrzeja Liedke pomysł. Kielczanie z podziwu godnym uporem organizują zimowe obozy narciarskie w Bukowinie Tatrzańskiej. Z uporem, bo nie ma znaczenia czy śniegu nasytało po kolana, czy halny zwiat ze stoku jęzory seraków, a cały grudzień zamiast białego puchu siąpi ulewa. Obóz jest organizowany bez względu na brak funduszy, opór materii, kłopoty aprowizacyjne. Nie dziwota, że najstarsi górale w trakcie wieczornych posiadów w karczmach z uznaniem i podziwem opowiadają o konsekwencji z jaką realizowana jest przez kielczan akcja „Bukowina”. Bo tak się złożyło – a Jędrrek Kuruc, hyrny gazda spod lasa, może się przysięgać, o ile zajdzie taka potrzeba, na mój dusiu – studenci z Kielc to naród uparty tak samo jak miejscowi bukowianie. A jak się uderzy kułakiem w piersi, że mówi najszczerzą prawdę, to zaraz przytomnie przypomina wpisany w annały polskiego sportu przypowieść. Okazuje się otóż, przez wszystkie te zimy, przez czterdzieści jeden obozów

narciarskich organizowanych przez naszą uczelnię tylko jedna, dokładnie tylko jedna, osoba nie opanowała techniki zjazdu na deskach. Jedna, powtórzmy to z naciskiem, jedyna. Nie dlatego, że ślizg na stromym przecież stoku jest piekielnie trudny, ale z tego względu, że przez cały obóz, obłożnie chora, nie opuściła gościnnych pieleszy gaźdźiny Sztokfiszowej. Na mróz i śnieg z ciepłej izby owa nieszczęsna studentka nie wyszła ani razu (to pewna i sprawdzona i informacja), ale przyjemności wjazdu na Podtatrze w doborowej kompanii, odmówić sobie żadną miarą przecież nie potrafiła.

Do Bukowiny zjeżdżają na narty studenci, których na stokach katują wymysłnymi ćwiczeniami ludzie dr Rafała Pawłowskiego: Andrzej Szołowski, Grzegorz Osiakowski, Robert Dutkiewicz, Tomasz Błaszczewicz, Włodzimierz Sterkowicz, Roman Szczśniak. Pierwsze kroki trudne, carvingi nieposłuszne, śnieg śliski, stromo, zimno i do domu daleko. Nie ma mocnych i nie ma słabych, nieważne, że boli, bez znaczenia iż wieczorem co drugi narciarz licytuje się siniakami. Zasada jest prosta i oczywista – każdy kto popadł na stok już po tygodniu treningu i ostrej zaprawy śmiga w dół niczym urodzony alpejczyk.

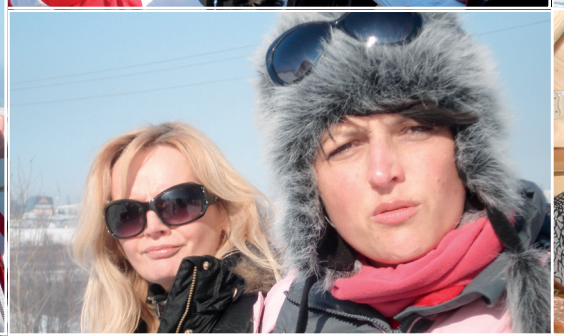
Mówiąc serio i bez sarkazmu, akcja zimowa „Bukowina” to swoisty fenomen nie tylko w historii naszej uczelni. To najdłużej organizowana systematycznie akcja spor-

towa w całej akademickiej Polsce. Tak się potoczyło koło zimowej historii, że dzisiaj na stoki w Białce, Bukowinie, Zakopanem przyjeżdżają do szkoły mistrzostwa nie tylko byli studenci, nie tylko ludzie, którym włosy przyprószył szronem czas, ale już wnuki tych, którzy czterdzieści lat temu powoli i niezdarne ślizgali się na deskach okutych kandaharami.

W tym roku cała Bukowina Tatrzańska podziwiała kolejne, niezwykle wydarzenie. Na Podhale zaprosił prawie wszystkich chętnych dział socjalny UJK. Liczna grupa pracowników administracji spędziła upojny weekend na stokach. Miejscowi (a wiedzieli przecież nie jedno) ze zdumieniem przecierali oczy obserwując z podziwem narciarskie popisy ceprów z Kielc. Najwięcej publiczności zgromadziła czysto sportowa, powiedzmy od razu prawdę, prowadzona absolutnie fair play rywalizacja. Slalom (może nie gigant, ale przecież zawsze) zakończył się pełnym sukcesem - tyle samo osób ile wyjechało orczykiem na sam szczyt zjechało po stromiźnie. I tyle samo wróciło w znakomitych humorach w rodzinne pielesze.

Za rok wszystko zacznie się od początku. To pewne. Tak jak każda droga kończy się w Rzymie, tak wszystkie szlaki narciarskie prowadzą do Bukowiny Tatrzańskiej. Najlepiej wie o tym Darek Ciesielski, zwany popularnie „Magazyń”, który sprzęt zimowy musi każdego roku w marcu zebrać, zakonserwować, ustawić w ordynku na stelażach.

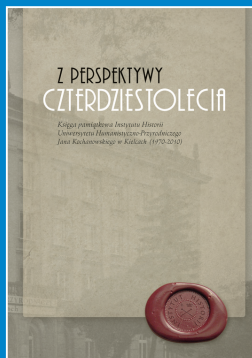

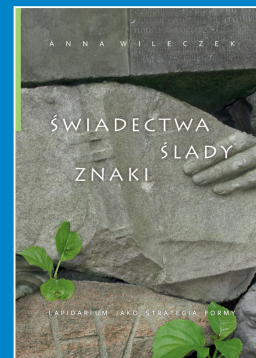
Nowości Wydawnictwa Uczelnianego

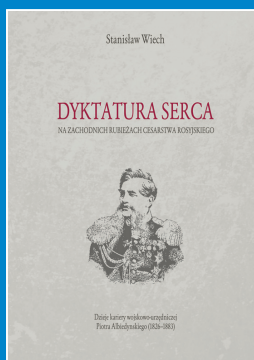
Katarzyna Justyniarska-Chojak, *Testamenty i inwentarze pośmiertne z ksiąg miejskich województwa sandomierskiego (XVI-XVIII wiek)*, 2010, 304 s., format B5, ISBN 978-83-7133-453-5, cena 34,00 zł

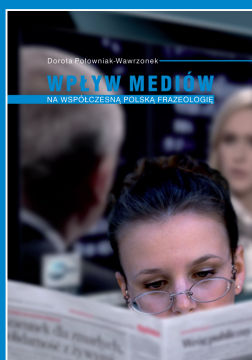
Ryszard Gryz, red., *Z perspektywy czterdziestolecia. Księga pamiątkowa Instytutu Historii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach (1970-2010)*, 2010, 367 s., format 245x190 mm, ISBN 978-83-7133-450-4, cena 35,00 zł

Anna Wileczek, *Świadczenia - ślady - znaki. Lapidarium jako strategia formy*, 2010, 350 s., format B5, ISBN 978-83-7133-446-7, cena 33,00 zł

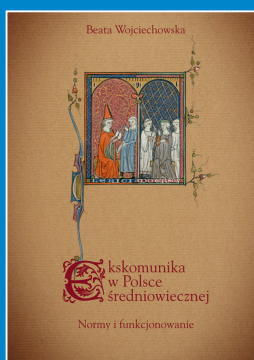
Stanisław Wiech, *„Dyktatura serca” na zachodnich rubieżach Cesarstwa Rosyjskiego. Dzieje kariery wojskowo-urzędniczej Piotra Albiedynskiego (1826-1883)*, 2010, 314 s., ISBN 978-83-7133-452-8, cena 42,00 zł

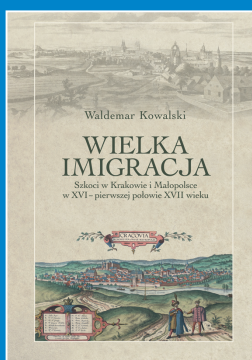
Dorota Połowniak-Wawrzonek, *Wpływ mediów na współczesną polską frazeologię*, 2010, 400 s., format B5, ISBN 978-83-7133-459-7, cena 45,00 zł

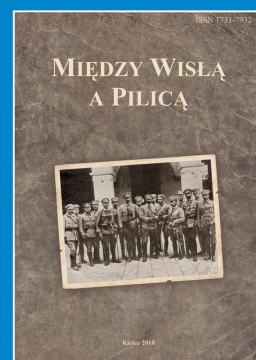
Andrzej Pawlik, *Słownik wiedzy ekonomicznej*, 2010, 260 s., format B5, ISBN 978-83-7133-449-8, cena 33,00 zł

Beata Wojciechowska, *Ekskomunika w Polsce średniowiecznej. Normy i funkcjonowanie*, 2010, 322 s., format B5, ISBN 978-83-7133-438-2, cena 40,00 zł

Waldemar Kowalski, *Wielka imigracja. Szkolnictwo w Krakowie i Małopolsce w XVI - pierwszej połowie XVII wieku*, 2010, 328 s., format B5, ISBN 978-83-7133-441-2, cena 35,00 zł

„Między Wisłą a Pilicą. Studia i materiały historyczne”, t. 10, red. Marek Przeniosło, 2010, 275 s., format B5, ISSN 1731-7932, cena 30,00 zł

Adresy punktów w Kielcach, w których można nabyć książki i skrypty Wydawnictwa Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego

- „Księgarni Edukacyjna”, ul. Głowackiego 9
- Centrum Książki „Wiedza”, ul. Paderewskiego 19/25
- Antykwariat Naukowy im. Andrzeja Metzgera, ul. Sienkiewicza 13

- Kiosk w budynku Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego, ul. Krakowska 11
- Tadeusz Kotras, ul. Świętokrzyska 21
- „Jeremiasz” Sławomir Cedro, Tomasz Krzysztofik, ul. Konopnickiej 5

Publikacje można zamawiać

- listownie: Wydawnictwo UJK, ul. Żeromskiego 5, 25-369 Kielce
- telefonicznie: (41) 349-72-65, tel./fax (41) 349-72-69
- pocztą elektroniczną: wyd@ujk.edu.pl